

**Bräcke kommuns
revisorer**

Bräcke kommun
Kommunfullmäktiges
presidium

2024-03-26

Revisionsrapport ”Granskning av ekonomistyrning”

Revisionen har via KPMG genomfört granskning av ekonomistyrning.

I enlighet med överenskommelse från december 2019 överlämnas rapporten till kommunfullmäktiges presidium för att inhämta svar på de rekommendationer som framgår av rapporten. Revisorerna önskar få tal del av svaret.

För Bräcke kommuns revisorer

Torbjörn Näslund
Ordförande

Sven-Åke Draxten
Vice ordförande

Granskning av ekonomistyrning

Rapport

Bräcke kommun

KPMG AB

2024-03-25

Antal sidor 20

Bräcke kommun
Granskning av ekonomistyrning

2024-03-25

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Styrdokument	6
4	Resultat av granskningen	8
4.1	Kommunstyrelsens åtgärder för ekonomi i balans	8
4.2	Verksamheternas åtgärder	12
4.3	Långsiktiga ekonomiska planer	13
4.4	Statligt bidrag för ekonomi i balans	15
5	Samlad bedömning och rekommendationer	18

1 Sammanfattning

KPMG har av Bräcke kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens rutiner kring ekonomistyrning och främst kommunstyrelsens ansvar för ekonomifrågor. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsens ekonomistyrning är tillräcklig.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning och uppföljning avseende år 2023 för en ekonomi i balans inte är tillräcklig.

Det är för tidigt i processen för att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning säkerställer att villkoren för statsbidraget (Beslut om statligt bidrag för ekonomi i balans¹) uppfylls avseende Gällö skola. Vad gäller övriga åtgärder såsom rivningar och energiåtgärder bedömer vi att kommunstyrelsen inte följt upp dessa utan att uppföljning främst har skett genom utskotten. Orsaken vad gäller rivningarna uppges vara att tidplanen och besparingarna följer beslutet. Vi kan inte bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning har följt upp om effekterna av åtgärderna kommer att leda till besparingar för kommunen, i synnerhet inte för Gällö skola vilket främst förklaras av att det är för tidigt i processen.

Vi konstaterar att Bräcke kommun utifrån kommunstyrelsens åtgärdsplan inför åren 2024 - 2032 varken kommer att klara god ekonomisk hushållning eller att återställa balanskravet enligt det lagstadgade kravet.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi att kommunstyrelsen

- att vidta tillräckliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans
- att följa upp att åtgärderna vidtas och får förväntade effekter.
- att uppdatera de långsiktiga ekonomiska planerna så att de är aktuella och beakta dessa i budgetarbetet.
- att följa upp att villkoren för statsbidraget uppfylls och att effekterna av åtgärderna leder till besparingar.

¹ Beslut av kammarkollegiet 2022-09-21

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Vilka åtgärder har kommunstyrelsen vidtagit för att uppnå en ekonomi i balans? Är dessa tillräckliga?	Kommunstyrelsen har under år 2023 inte vidtagit tillräckliga åtgärder.	<ul style="list-style-type: none"> att vidta tillräckliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans och följa upp att de genomförs och får tillräcklig effekt
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Vilka åtgärder vidtas av verksamheterna för att klara budgeten? Följer kommunstyrelsen upp att dessa är tillräckliga?	Tillräckliga åtgärder har inte vidtagits och kommunstyrelsen har inte följt upp att dessa är tillräckliga.	<ul style="list-style-type: none"> att följa upp att åtgärder vidtas och får tillräcklig effekt.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Vilka långsiktiga ekonomiska planer finns? Har dessa beaktats i kommande planer?	Vår bedömning är att kommunstyrelsen har genomfört långsiktiga analyser men att dessa inte har beaktats så att åtgärder utifrån analyserna har vidtagits.	<ul style="list-style-type: none"> att uppdatera de långsiktiga ekonomiska planerna så att de är aktuella och beakta dessa i budgetarbetet.
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Hur säkerställer kommunstyrelsen att villkoren för statsbidraget (Beslut om statligt bidrag för ekonomi i balans) uppfylls samt att effekterna av åtgärderna kommer att leda till besparingar för kommunen?	Det är för tidigt i processen för att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning säkerställer att villkoren för statsbidraget uppfylls avseende Gällö skola. Vad gäller övriga åtgärder såsom rivningar och energiåtgärder bedömer vi att kommunstyrelsen inte följt upp dessa. Orsaken vad gäller rivningarna uppges vara att tidplanen och besparingarna följer beslutet. Vi kan inte bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning har följt upp om effekterna av åtgärderna kommer att leda till besparingar för kommunen, i synnerhet inte för Gällö skola vilket främst förklaras av att det är för tidigt i processen. .	<ul style="list-style-type: none"> att följa upp att villkoren för statsbidraget uppfylls och att effekterna av åtgärderna leder till besparingar.

2 Bakgrund

KPMG har av Bräcke kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens rutiner kring ekonomistyrning och främst kommunstyrelsens ansvar för ekonomifrågor. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Bräcke kommun har ett antal år redovisat stora underskott trots goda år. Inför budget 2023 har en ny budgetmodell, prislappsmodell, introducerats. Bristen i budgeten är när den fastställs närmare 25 mnkr för år 2023, och bedöms komma att öka under de närmaste åren. Tidigare års balanskravsunderskott synes därmed inte kunna återställas inom tre år, d v s i enlighet med gällande lagstiftning.

Revisorerna har tidigare konstaterat att kommunstyrelsen inte antagit någon handlingsplan eller fattat beslut om åtgärder.

Kommunen har blivit beviljad statsbidrag från delegationen för en kommunal ekonomi i balans med 100 mnkr. Bidraget är villkorat genom att kommunen måste uppfylla vissa åtaganden för att inte bli återbetalningskyldiga.

Revisorerna bedömer att det finns risk för att kommunstyrelsen inte vidtar tillräckliga åtgärder för att klara en ekonomi och budget i balans.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsens ekonomistyrning är tillräcklig.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Vilka åtgärder har kommunstyrelsen vidtagit för att uppnå en ekonomi i balans? Är dessa tillräckliga?
- Vilka åtgärder vidtas av verksamheterna för att klara budgeten? Följer kommunstyrelsen upp att dessa är tillräckliga?
- Vilka långsiktiga ekonomiska planer finns? Har dessa beaktats i kommande planer?
- Hur säkerställer kommunstyrelsen att villkoren för statsbidraget (Beslut om statligt bidrag för ekonomi i balans) uppfylls samt att effekterna av åtgärderna kommer att leda till besparingar för kommunen?

Granskningen avgränsas till år 2023 och är översiktlig. Vi har inte beaktat eventuellt nedskrivningsbehov avseende aktierna i Mid Sweden 365 AB.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Kommunallag 11 kap
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av
 - o Reglemente för kommunstyrelsen
 - o Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
 - o Resultat - målstyrning, vision och politiska mål
 - o Kommunplan 2023 – 2025
 - o SKR²s bas- och djupanalys
 - o Delårsrapport per 2023-08-31 och årsredovisning för år 2023
 - o Kammarkollegiets beslut för statligt bidrag för ekonomi i balans och korrespondens runt beslutet
 - o Protokoll från kommunstyrelse och utskott med underlag (relevanta beslutspunkter)
- Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd, kommundirektör, economichef och avdelningschefer.

Rapporten är faktakontrollerad av kommunstyrelsens ordförande, oppositionsråd, kommundirektör, economichef och avdelningschefer.

² Sveriges kommuner och regioner

3 Styrdokument

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning 2015 - 2019

Dokumentet ska enligt uppgift vara gällande trots årtalen i dokumentnamnet.

Av Riktlinjer för god ekonomisk hushållning framgår att kommunens ekonomiska resultat ska i genomsnitt uppgå till minst en procent av skatter och statsbidrag under perioden 2015 – 2024.

Av riktlinjen framgår också verksamhetsspecifika riktlinjer såsom ”Effektiviseringar, med bibehållen service” som leder till lägre kostnader ska prioriteras inom alla verksamhetsområden”. Totalt finns sexton sådana riktlinjer.

Resultat- och målstyrning, vision och politiska mål³

Dokumentet som antogs av kommunfullmäktige benämns i kommunplanen som Bräcke kommuns modell för resultat- och målstyrning.

Dokumentet innehåller en beskrivning av styrprocessen, främst avseende verksamhetsmål (mål 1 – 8 samt 10). För denna granskning är mål 9 ”Kommunens ekonomi ska vara välskött och stabil” relevant. Målet innebär att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning. Intäkterna ska överstiga kostnaderna för att nå en budget i balans. Vidare framgår att alla verksamheter ska bedrivas kostnadseffektivt och regelbundet följas upp.

Till målen ska kommunstyrelsen (och övriga nämnder) ta fram ett eller flera resultatuppdrag för det kommande året. Hur målen ska uppnås beskrivs i aktiviteter. Resultatuppdrag och aktiviteter beslutas i kommunplanen.

Uppföljning ska ske i delårsrapport per 31 augusti och i årsredovisningen.

Det framgår att avdelningarna har i uppdrag att identifiera möjliga åtgärder. I förekommande fall tas åtgärdsplaner fram som om möjligt ska arbetas in i det nya årets process.

Kommunplan 2023 – 2025⁴

I kommunplanen upprepas delar av vad som framgår i de två tidigare dokumenten.

Vad gäller styrning noterar vi att under aktiviteterna till mål 9 anges

”Avdelningarna ska systematiskt arbeta med analyser av sin verksamhet, bland annat genom jämförelser med andra kommuner, för att visa kommunens ambitionsnivå/effektiviseringspotential inom olika verksamhetsområden och hitta förslag på nya kostnadseffektiva lösningar.”

³ KF § 68 2021

⁴ KF § 96 2022

2024-03-25

Beskrivning av ansvar

Kommunstyrelsen har enligt 11 kap KL det övergripande ansvaret för kommunens ekonomi, vilket är i överensstämmelse med kommunstyrelsens reglemente⁵.

Utskotten är såsom framgår av instruktion för kommunstyrelsens utskott, arbetsgrupper och råd⁶ beredande till kommunstyrelsen inom respektive verksamhetsområde. Syftet är att fördela arbetsbördan.

Det finns däremot inte närmare dokumenterat vilka underlag kommunstyrelsen förväntar sig erhålla från utskotten utifrån deras beredande roll. Det som framgår av våra intervjuer är att ekonomiutskottet har den beredande rollen vad gäller samtliga frågor om ekonomi medan övriga förväntas följa ekonomi inom respektive område. Skolutskottet samt vård- och sociala utskottet behandlar ekonomiska rapporter som informationsärenden med viss regelbundenhet (ej varje sammanträde). Av samhälls- och näringslivsutskottets protokoll framgår inte att ekonomirapporter behandlas.

Av Chefspolicy för Bräcke kommun⁷ och av Policy för personalpolitik i Bräcke kommun⁸ framgår att kommunens chefer har budgetansvar och för ekonomi. Av chefspolicyn framgår att chefen arbetar mot Bräcke kommun fastställda mål och riktlinjer och verkställer beslut fattade av Bräcke kommun.

Enligt ekonomichefen innebär chefsansvaret att bedriva verksamheten inom den budget som gäller för respektive verksamhetsområde. Kommundirektör och de avdelningschefer vi intervjuat har ingen avvikande mening.

⁵ KF § 24 2023

⁶ KS § 225 2023Sy

⁷ KF § 94 2012

⁸ KF § 43 2019

4 Resultat av granskningen

4.1 Kommunstyrelsens åtgärder för ekonomi i balans

Kommunplan

Mål 9 har i kommunplanen för år 2023 brutits ner till fyra resultatuppdrag:

- Kommunens årsresultat ska förbättras och på sikt uppfylla ett resultatmål om minst två procent
- Kommunens verksamheter ska ha en budget i balans
- Bostadsverksamhetens resultat ska förbättras och på sikt generera ett årligt nettoöverskott på minst fem procent
- Kostnadstäckningsgraden för tillsynspersonal inom bygg och miljö ska uppgå till minst 50 %

Aktiviteterna beskrivs i kommunplanen som

- Avdelningarna ska systematiskt arbeta med analyser av sin verksamhet, bland annat genom jämförelser med andra kommuner, för att visa kommunens ambitionsnivå/effektiviseringspotential inom olika verksamhetsområden och hitta förslag på nya kostnadseffektiva lösningar.
- Taxefinansierad tillsyn inom bygg- och miljöförvaltningen ska prioriteras.
- Kommunen ska prioritera de åtgärder som kommundellegationen har beviljat statsbidrag för, utifrån de beslut som tas i kommunfullmäktige.

Av kommunplan för år 2023 framgår att förutsättningarna för sjätte året i rad är mycket utmanande med en stor obalans mellan intäkter och kostnader. I kommunplanen synes visserligen det budgeterade resultatet vara balanserat men i det ingår ett odefinierat sparbetning på 24,7 mnkr. Sparbetning ingår under posten "Gemensamma anslag förvaldade av kommunstyrelsen". Det framgår inte av kommunplanen hur sparbetning ska hanteras.

Kommunstyrelsens beslut

Vi har gått igenom protokollen för kommunstyrelsen under år 2023. Följande beslut har vi noterat vad gäller uppföljning av ekonomi:

Datum paragraf	Rubrik	Beskrivning av ärende	Beslut
2023-05-24 § 101	Utredning av fritidshemmet Pilbågen, Pilgrimsta	Förslag från skolutskottet att lägga ner Pilbågen som en del i att minska kostnaderna för fritidshemmen	Beslutet genomförs under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att avveckla Pilbågen. Vilket beslutades av kommunfullmäktige juni 2023 ⁹ .
2023-05-24 § 113	Kommunens prognos för 2023 per 30 april 2023	Prognos helåret - 11,3 mnkr	Kommundirektören uppdras vidta åtgärder som förbättrar det prognostiserade resultatet för 2023. Kommunstyrelsens verksamheter uppmanas att vara ytterst restriktiva avseende alla kostnader.
2023-05-24 § 117	Åtgärdsplan för en ekonomi i balans	Om prognos för helår blir verklighet blir balanskravsunderskottet vid årets slut - 35,3 mnkr. Målet med den åtgärdsplan som tagits fram är att kommunen senast inför budget 2027 ska ha ett resultat om minst en procent av skatte- och statsbidragsintäkter, för att kunna börja hantera det ackumulerade balanskravsunderskottet.	Kommunstyrelsen antar dokumentet Åtgärdsplan för en ekonomi i balans.

⁹ KF § 55 2023

Datum paragraf	Rubrik	Beskrivning av ärende	Beslut
2023-09-13 § 145	Redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av prognos per april 2023	Fokuset för åtgärder har legat på de enheter som inte lyckats hålla sig inom den tilldelade budgeten. Ett antal beslut har fattats mot denna bakgrund som samtliga ligger inom ramen för verkställighet.	Kommunstyrelsen har tagit del av vidtagna åtgärder och uppmanar kommunstyrelsens verksamheter att fortsätta vara ytterst restriktiva avseende alla kostnader, i syfte att fortsätta förbättra resultatet jämfört med sina prognoser.
2023-10-11 § 173	Delårsrapport 2023-08-31 och prognos 2023	Kommunen redovisar per den 31 augusti 2023, prognosen för hela året, efter avstämning mot balanskravet, på - 13,6 mnkr.	Kommundirektören fortsätter sitt uppdrag att vidta åtgärder som förbättrar det prognostiserade resultatet. Kommundirektören uppdras att intensifiera arbetet med att långsiktigt få en ekonomi i balans. Kommunstyrelsens verksamheter uppmanas vara ytterst restriktiva avseende alla kostnader.
2023-11-22 § 204	Redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av prognos per 31 augusti 2023	Fokuset för åtgärder har legat på de enheter som inte lyckats hålla sig inom den tilldelade budgeten. Ett antal beslut har fattats mot denna bakgrund som samtliga ligger inom ramen för verkställighet	Kommunstyrelsens verksamheter uppmanas att fortsätta vara ytterst restriktiva avseende alla kostnader, i syfte att fortsätta förbättra resultatet jämfört med sina prognoser.

Kommunstyrelsens beslut (§ 117) avser att komma i balans inför budget år 2027. Några direkta åtgärder för år 2023 finns inte vare sig i besluten eller vad som i övrigt framgår av de underlag vi tagit del av. Noteras att först efter år 2027 kommer det ackumulerade balanskravsunderskottet återställas, se nedan avsnitt 4.3.

Av § 145 och § 204 som enligt ärendemeningen avser redovisning av vidtagna åtgärder framgår endast några få konkreta åtgärder. Utöver någon mindre post framgår inga uppgifter om vilka besparingar dessa åtgärder har fått eller beräknas få, se även avsnitt 3.3.

Det enda förslag som vi noterat från utskotten är att lägga ner ett fritidshem i Pilgrimsta¹⁰, se ärendet ovan i tabellen för behandling av kommunstyrelsen och senare kommunfullmäktige. Någon uppgift om besparing framgår inte av underlaget.

Utfall

För år 2023 redovisas följande utfall i förhållande till budget. Även uppgift om den prognos som lämnades vid delårsrapporten framgår nedan.

Styrelse nämnd	Verksamhet	Budget	Prognos per	Utfall	Avvikelse
			2023-08-31	2023-12-31	2023-12-31
Kommunstyrelse	Politisk organisation	-3 198	-2 874	-2 805	393
	Vård- och socialavd	-220 851	-226 108	-223 150	-2 299
	Teknik- och infrastrukturavd	-30 351	-32 163	-34 928	-4 577
	Stab	-36 524	-35 598	-33 763	2 761
	Skol och barn- omsorgsavd	-154 964	-150 920	-151 422	3 542
	Gemensamma anslag exkl brist	-68 316	-66 066	-66 099	2 217
	Brist	24 692	0	0	-24 692
Kommunfullmäktige och övriga nämnder m m		-5 805	-5 777	-5 708	97
Centrala poster		2 443	-1 847	-5 344	-7 787
Skatter- och statsbidrag		495 919	512 717	517 138	21 219
Finansiella poster mm		-3 045	-4 318	-7 667	-4 622
		0	-12 954	-13 748	-13 748

Bristen är budgeterad som en intäkt med 24,7 mnkr för att få budgeten att summera till noll, och redovisas i sin helhet som en negativ avvikelse. Noteras att skatter och statsbidrag har en positiv avvikelse nästan i nivå med bristen, + 21,2 mnkr. Trots det redovisar kommunen ett underskott med – 13,7 mnkr.

4.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte har fattat tillräckliga beslut för en ekonomi i balans

Kommunstyrelsen har inte fattat några beslut om hur det odefinierade sparbetinget ska hanteras.

Vi bedömer att det inte är tillräckliga åtgärder att enbart uppmana verksamheterna att vara restriktiva med alla kostnader. Kommunstyrelsen har inte heller fattat några beslut riktade till de verksamheter som under året redovisat stora underskott.

¹⁰ Skolutskottet § 32 2023

4.2 Verksamheternas åtgärder

Såsom vi har fått beskrivet har verksamheterna under år 2023 vidtagit vissa åtgärder. Bland de som nämns vid intervjuer med avdelningschefer är (utöver beslutat om Pilgrimsta) är:

- Bemanningsakademins utbildning inom bemanning, ekonomi och arbetsmiljö för chefer och personal inom äldreomsorgen. Bland åtgärderna är också att ha en större ordinarie bemanning för att täcka upp frånvaro. I samband med arbetet har nytt avtal kring schemaläggning beslutats.
- Anställning av medarbetare inom Hälso- och sjukvårdsteamet har lett till minskade kostnader för inhyrd personal.
- Ökade hyresnivåer för verksamhetsfastigheten "E14-huset"
- Nedsäkring av elabonnemang
- Tjänster inte har tillsatts varför vissa vakanser finns

Det har inte framgått hur stora besparingar ovanstående har inneburit.

Såsom framgår av verksamhetsplanen ska varje avdelning arbeta systematiskt med analyser och jämförelse med liknande kommuner. Skolan har tagit fram "Plan för förändringsresan"¹¹ med sådana analyser med tillhörande handlingsplan varav ekonomi är en punkt. Vilka åtgärder som ska vidtas och vad de beräknas få för ekonomisk effekt framgår inte. Övriga avdelningar har inte presenterat några analyser.

Kommunstyrelsens uppföljning

Vi har tagit del av underlagen till kommunstyrelsens protokoll § 145 och § 204 där kommundirektören redovisar vidtagna åtgärder.

Av tjänsteskrivelsen avseende § 204 som är upprättad 2023-11-06 framgår att endast ett fåtal åtgärder är vidtagna, motsvarande de som framgår ovan i punktform. Det finns inte heller här några uppgifter om vilken besparing åtgärden beräknats få.

Vad gäller det centrala underskottet konstaterar kommundirektören att det kräver politiska beslut, men det framgår inte vilka. Vi uppfattar att dessa ska behandlas först i åtgärdsplanen inför år 2024.

Såsom framgår ovan är beslutet utifrån underlaget att kommunstyrelsen tagit del av vidtagna åtgärder men uppmanar verksamheterna att vara restriktiva med alla kostnader.

Av årsredovisningen framgår att det för skol- och barnomsorgen har tagits fram en Plan för förändringsresan 2023 - 2026. Vård- och omsorgsavdelningen redovisar att det finns flera pågående processer. I övrigt är det hänvisas till de kommande planerna för år 2024 och framåt.

¹¹ Kommunstyrelsen 2023-05-24 § 100

4.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte säkerställt att verksamheterna vidtar tillräckliga åtgärder.

Vi grundar vår bedömning på att kommunstyrelsen under året inte erhållit eller begärt tillräckliga underlag för att kunna säkerställa att åtgärder har vidtagits.

Kommunstyrelsen har inte heller följt upp och säkerställt att samtliga verksamheter, med undantag för skolan, vidtagit åtgärder i linje med mål 9 d v s systematiskt arbeta med analyser av sin verksamhet.

Vi konstaterar att det finns uppdrag för år 2024 som ska behandlas av kommunstyrelsen under våren 2024. Vi har inom ramen för denna granskning inte tagit del av några detaljer av dessa åtgärder.

4.3 Långsiktiga ekonomiska planer

SKR genomförde på uppdrag av Bräcke kommun under år 2021 först en basanalys och senare en djupanalys där syftet var att visa inom vilka verksamheter som Bräcke kommun har förbättringsmöjligheter, vad gäller ekonomi, kvalitet och effektivitet. Fokuset för djupanalys var äldreomsorg, grundskola samt bostäder och affärsverksamhet.

Djupanalysen innehåller kostnadsberäkningar utifrån prognosticerade volymförändring och också en prognos för resultaträkningen (bild från SKRs rapport):

Prognos resultaträkning 2021-2026 med basår 2019

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	138	136	139	141	143	146	149	152
Verksamhetens kostnader	581	592	594	600	615	629	645	661
Avskrivningar	21	25	23	24	25	25	25	25
Verksamhetens nettokostnader	-464	-481	-477	-484	-496	-508	-521	-534
Skatteintäkter	285	279	286	290	293	297	304	312
Generella statsbidrag och utjämning	184	193	190	189	185	186	189	189
Finansnetto	-5	-2	-3	-3	-3	-4	-4	-4
Årets resultat	0	-11	-5	-7	-22	-29	-31	-37
Resultatmål 2 procent	9	9	10	10	10	10	10	10
Kvar till resultatmål	9	21	15	16	31	38	41	47
Andel av skatteintäkter, %	0	-2	-1	-1	-5	-6	-6	-7

Av rapportens slutsatser framgår (bild från SKRs rapport)

Slutsatser

1. **ERT EKONOMISKA LÄGE KRÄVER ATT EKONOMIN SÄTTER GRÄNSEN FÖR AMBITIONER**
2. **STYRNINGEN BEHÖVER STÄRKAS**
3. **UTREDNINGAR ÄNDRAR INGET – DET ÄR BESLUT OM ÅTGÄRDER SOM FÅR SAKER ATT HÄNDA**
4. **FINANSIELLA MÅL SOM UTGÅR FRÅN NÖDVÄNDIGT RESULTAT OCH EGET KAPITAL**
5. **STYRANDE DATA OCH NYCKELTAL**

Vi uppfattar av intervjuer att utredningen ses som värdefull men att den inte har beaktats i budgetarbetet för år 2023.

Kommunstyrelsen, § 117, har i övrigt beslutat att kommunen ska ha en budget i balans år 2027. Av underlaget till § 117 framgår att de verksamheter som kostar betydligt mer i Bräcke kommun är grundskola och fritidshem, äldreomsorg och IFO samt affärsverksamheten (bostäder och lokaler). Det konstateras att det överensstämmer med de analyser som SKR gjorde under 2020 – 2021. Hur detta ska genomföras framgår inte av beslutet men enligt ekonomichefen bygger det på att verksamheterna ska kunna komma ner i kostnader för liknande kommuner.

Av åtgärdsplanen framgår följande tabell där det framgår att det ackumulerade balanskravsunderskottet beräknas vara återställt år 2032.

	Prognos 2023	Plan 2024 - 2026	Plan 2027	Plan 2028 - 2032
IB ackumulerat balanskravsunderskott	-23,9 mnkr	-35,2 mnkr	-35,2 mnkr	-30 mnkr
Resultat	-11,3 mnkr	0 mnkr	5,2 mnkr	6 mnkr/år
UB ackumulerat balanskravsunderskott	-35,2 mnkr	-35,2 mnkr	-30,0 mnkr	0 mnkr

4.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen har genomfört långsiktiga analyser men att dessa inte har beaktats så att åtgärder utifrån analyserna har vidtagits.

Vi ser ett behov av att hålla de långsiktiga prognoser som har upprättats aktuella. Vi ser en risk för att de antaganden som gjordes vid SKRs analys år 2021 inte längre är helt aktuella, och att prognosen utifrån det behöver uppdateras. Prognosen bör också flyttas fram så att den åter omfattar ett antal år framåt.

Vi kan utifrån vår granskning inte bedöma förutsättningarna att nå en ekonomi i balans år 2027 och möjligheten att återställa balanskravsunderskottet år 2032. Vi konstaterar i varje fall fram till dess kommer kommunen inte att uppnå kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning, inklusive kravet att återställa balanskravsunderskott inom tre år.

I sammanhanget vill vi hänvisa till kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges Riktlinjer för god ekonomisk hushållning där det framgår att kommunens ekonomiska resultat i genomsnitt ska uppgå till minst en procent av skatter och statsbidrag under perioden 2015 – 2024. Vidare ska ett balanskravsunderskott enligt kommunallagen regleras under de närmaste tre åren. Bräcke kommun kommer utifrån kommunstyrelsens beslut att varken klara god ekonomisk hushållning eller att återställa balanskravet enligt det lagstadgade kravet.

4.4 Statligt bidrag för ekonomi i balans

Kammarkollegiets beslut

Kammarkollegiet beslutade i september 2022 att bevilja Bräcke kommun bidrag för

- Delfinansiering med 78,8 mnkr för ny F-9 skola inklusive fritidshem i Gällö med angiven besparing 3,9 mnkr/år.
- Rivning av fastigheter¹² med 7,2 mnkr med angiven besparing 1,5 mnkr t o m år 2024
- Rivning av tomma verksamhetslokaler¹³ med 12,3 mnkr med angiven besparing 0,6 mnkr t o m år 2024.
- Energieffektiviseringsåtgärder¹⁴ med 2,0 mnkr med angiven besparing 0,2 mnkr t o m år 2024.

Åtgärderna ska enligt beslutet vara genomförda senast den 31 december 2024. Delredovisning om hur genomförandet fortskrider ska lämnas till Delegationen den 31 augusti 2024. Slutredovisning av totala kostnader ska lämnas till delegationen den 31 oktober 2024. I slutredovisningen ska även ekonomiska effekter kunna påvisas.

¹² Västane 3:192, Kvarnvägen 7, Haren 3, Hantverksgatan 21

¹³ Gamla högstadiet, simhallen, lilla sporthallen, Norrlandsgatan 21, Olandohuset, Röda skolan

¹⁴ Simbassäng i Gällö och fönsterbyten på Förvaltningshuset

2024-03-25

Att uppföra en skola inom tidsramen har bedömts som omöjligt. Enligt skriftligt svar från kommundelagationen¹⁵ så behöver inte hela investeringsprojektet vara helt klart innan den 31 december. Däremot ska det tydligt framgå att investeringsprojektet är påbörjat och det ska finnas en utförlig prognos över totala investeringsutgiften och en realistisk tidplan för när investeringen är klar och kan tas i bruk. Delegationen förväntar sig även att de besparingar som angetts i ansökan ska kunna påvisas när slutredovisningen lämnas in den 31 oktober 2024.

Det finns även ett mailsvar från tjänstepersoner på kommundelagationen¹⁶ där det framgår att det är möjligt att byta fastighet för rivning om samma förutsättningar föreligger. Såsom vi tolkar ska det anges vilka fastigheter som berörs. Enligt uppgift från ekonomichef kan även rivning av fler fastigheter få läggas till om kostnaden ryms inom beviljat bidrag.

Uppföljning

Enligt uppgift är energieffektiviseringarna i stort sett klara. Även flertalet av rivningarna är påbörjade eller klara. Enligt ekonomichef finns en viss risk för att rivningen vid Hantverksgatan som ska påbörjas sommaren 2024 inte riktigt kommer att vara klar.

Den stora investeringen, Gällö skola, kommer enligt den tidplan vi tagit del av att vara klar först hösten år 2027. Enligt uppgift kommer upphandling av entreprenader att ske under våren 2024.

Kommunstyrelsen har under året beslutat om projektdirektiv för Gällö skola¹⁷ och rivningarna¹⁸. Vi har också sett att kommunstyrelsen beslutat om upphandlingar för vissa rivningar.

Enligt projektdirektivet för Gällö skola ska *information* om läget vara en stående punkt på berörda utskott. För rivningarna är det i projektdirektivet uttalat att det är samhällsutskottet som har ansvaret för uppföljning. Vi kan av protokollen för senare delen av år 2023 se att samhälls- och näringslivsutskottet, skolutskottet och ekonomiutskottet har tagit del av aktuell status för rivningarna och Gällö skola. Vi tolkar att det främst är tidsplanerna som har följts upp.

Kommunstyrelsens bedömning är att avseende rivningarna följer kommunen den angivna tidplanen och övriga villkor för att erhålla bidraget. Vad gäller Gällö skola uppfattar vi att kommunstyrelsen bedömer att tillräckliga underlag ska kunna redovisas för att erhålla de beviljade bidragen utan risk för återbetalning.

¹⁵ Daterat 2022-10-07

¹⁶ 2022-11-10

¹⁷ Reviderades 2023-05-24 § 104

¹⁸ 2023-01-11 § 4

4.4.1 Bedömning

Det är för tidigt i processen för att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning säkerställer att villkoren för statsbidraget (Beslut om statligt bidrag för ekonomi i balans) uppfylls avseende Gällö skola. Vad gäller övriga åtgärder såsom rivningar och energiåtgärder bedömer vi att kommunstyrelsen inte följt upp dessa utan att uppföljning främst har skett genom utskotten. Orsaken vad gäller rivningarna uppges vara att tidplanen och besparingarna följer beslutet. Vi kan inte bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning har följt upp om effekterna av åtgärderna kommer att leda till besparingar för kommunen, i synnerhet inte för Gällö skola vilket främst förklaras av att det är för tidigt i processen.

Vi anser att det är av vikt att kommunstyrelsen följer upp att åtgärderna vidtas i enlighet med villkoren för statsbidragen samt att de får förväntad effekt.

Det gäller särskilt Gällö skola där vi ser en utmaning att bygga en ny skola inom den givna tidsramen. Vi anser att det även finns en generell risk för att budgeten kan överskridas i ett så pass stort investeringsprojekt. Vi anser därför att kommunstyrelsen behöver stärka uppföljningen av uppförandet av skolan både avseende tidplan och budget.

Vi ser gärna att kommunstyrelsen i projektdirektiv tydliggör hur och när utskotten, som beredande organ, ska tillse att kommunstyrelsen har tillräckliga underlag för att följa processen.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsens ekonomistyrning är tillräcklig.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning och uppföljning avseende år 2023 för en ekonomi i balans inte är tillräcklig.

Det är för tidigt i processen för att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning säkerställer att villkoren för statsbidraget (Beslut om statligt bidrag för ekonomi i balans) uppfylls avseende Gällö skola. Vad gäller övriga åtgärder såsom rivningar och energiåtgärder bedömer vi att kommunstyrelsen inte följt upp dessa utan att uppföljning främst har skett genom utskotten. Orsaken vad gäller rivningarna uppges vara att tidplanen och besparingarna följer beslutet. Vi kan inte bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning har följt upp om effekterna av åtgärderna kommer att leda till besparingar för kommunen, i synnerhet inte för Gällö skola vilket främst förklaras av att det är för tidigt i processen.

Vi konstaterar att Bräcke kommun kommer utifrån kommunstyrelsens åtgärdsplan inför åren 2024 - 2032 varken klara god ekonomisk hushållning eller att återställa balanskravet enligt det lagstadgade kravet.

Bräcke kommun
Granskning av ekonomistyrning

2024-03-25

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi att kommunstyrelsen

- att vidta tillräckliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans
- att följa upp att åtgärderna vidtas och får förväntade effekter.
- att uppdatera de långsiktiga ekonomiska planerna så att de är aktuella och beakta dessa i budgetarbetet.
- att följa upp att villkoren för statsbidraget uppfylls och att effekterna av åtgärderna leder till besparingar.

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.